

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

6-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 6 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy

kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Umarov Sardor Yakubovich

QAYTA BIRLASHGAN GERMANIYA IQTISODIYOTI RIVOJLANISHINING
ASOSIY JIHATLARI 12-16

Atamuratova Dilafroz Rashidovna

XORAZM XALQ SOVET RESPUBLIKASINING ILK MATBUOTI: “INQILOB QUYOSHI” 17-20

Mansurov Ulug‘Bek

XX ASRNING 20-50-YILLARIDA NAMANGAN SHAHRIDA SOG‘LIQNI
SAQLASH TIZIMIDAGI MUAMMOLAR 21-24

Umid Bekmuhammad, Sayyora Samandarova

XORAZMDAGI JADID MAKTABLARIGA OID TA‘LIM
TASHKILOTLARI VA JAMIYATLARI 25-31

Norov Shuhrat, Turatosheva Sadoqat

O‘ZBEKISTON YOSHLAR SIYOSATINING IJTIMOY, MADANIY VA TA‘LIMIY
SOHALARDAGI FALSAFIY ASOSLARI VA UNING MA‘NAVIY YETUK YOSHLARNI
SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI 32-38

Sultanov Samandar Mahmud o‘g‘li

QUYI AMUDARYO VA BUXORO-QORAKO‘L HUDUDI MANZILGOHLARINING
MODDIY ASHYOLARDA AKS ETISHI 39-42

Quranboyeva Sevinchoy

SOVET HOKIMIYATI DAVRIDA XORAZM VILOYATI AHOLISINING UY-JOY
QURILISHIDA IJTIMOY HAYOTNING AKS ETISHI (1945-1985-YILLAR MISOLIDA) 43-46

Mamajanov Azizbek

SOVET HUKUMATI AGRAR SIYOSATINING O‘ZBEKISTON SSR IRRIGATSIYA
TIZIMIGA TA‘SIRI (1950-1990-YILLAR)..... 47-52

Baxritdinov Jasurbek

AKADEMIK ABDULAHAD MUHAMMADJONOVNING O‘ZBEKISTONDA TARIX VA
ARXELOGIYA FANLARI RIVOJIGA QO‘SHGAN HISSASI 53-57

Aliqulov Ramazon

TOSHKENT VA FARG‘ONA VODIYSIDAGI DEHQON, CHORVADOR VA HUNARMAND
AHOLINING MADANIY, IJTIMOY, SIYOSIY, IQTISODIY ALOQALARNING
O‘ZBEK XALQINING ETNOGENEZIDAGI O‘RNI (QANG‘LI QABILASI MISOLIDA) 58-66

Abduraxmonov Adxamjon Soxodilla o‘g‘li

1946–1990-YILLARDA QO‘QON SANOATINING TRANSFORMATSIYASI 67-74

Tashqo‘lova Dilnoza Turaboy qizi

YANGI O‘ZBEKISTON VA XITOIY XALQ RESPUBLIKALARI IQTISODIY
HAMKORLIGIDA “BIR MAKON-BIR YO‘L” TASHABBUSINING AHAMIYATI 75-78

Jabborov Qaxramon Jaxongir o‘g‘li

JULIYA KOHENNING XVIII-XX ASRLARDA SEFARD YAHUDIYLARINING IJTIMOY
HOLATIGA OID TADQIQOTLARI TAHLILI 79-83

<i>Dilfuza Muxammadinova Nasretdinova</i> TA'LIMNING TARAQQIYOT YO'LI	84-89
--	-------

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Ollanazarov Bekmurod</i> INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TURISTIK XIZMATLAR SOHASIDA INVESTITSION FAOLLIKNI BOSHQARISH: NAZARIYA, AMALIYOT VA XORIJIY TAJRIBA	90-100
<i>Umronov Eldorbek Sodirovich</i> O'ZBEKISTONDA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	101-107
<i>Tangirkulov Bekzod</i> TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	108-115
<i>Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li</i> TRANSPORT TIZIMINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI TIZIMI	116-125
<i>Ergashev Uyg'un Jabborovich</i> KAMERAL SOLIQ TEKSHIRUVI UCHUN ELEKTRON MANBASINING SHAKLLANISHI, SOLIQ TIZIMIDAGI QO'LLANILAYOTGAN DASTURIY MAHSULOTLARNING AHAMIYATI	126-131

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Nosirxo'jayeva Gulnora</i> AXBOROT VA "OMMAVIY MADANIYAT" XURUJINING DOLZARB MUAMMOLARI	132-136
<i>Panjiyev Suhrob</i> HAQIQATNING KOGERENTLIK XUSUSIYATLARINING YANGILANISHI	137-143
<i>Gadoeva Lobar</i> IJTIMOIY-FALSAFIY TADQIQOTLAR OBYEKTI SIFATIDA SOG'LOM TURMUSH TARZI .	144-148
<i>Djurayeva Nigora</i> SYSTEMIC ANALYSIS OF THE FORMATION OF COGNITIVE ASPECTS OF CONSCIOUSNESS OF THE PEOPLES OF CENTRAL ASIA	149-158
<i>Юлдашев Фаррух Абдурахманович</i> ПОНЯТИЕ ЭКЗИСТЕНЦИАЛИЗМА И ЕГО СТЕПЕНИ ИССЛЕДОВАНИЯ	159-167
<i>Mengliqulov Umid Mamadiyevich</i> MILLIY IDENTIFIKATSIYA MASALASINING TARIXIY-DINAMIK VA ZAMONAVIY KONTEKSTDA TAHLILI	168-173
<i>To'xtarov Ismatulla Murodovich, Ergashev Ulug'bek Adxamovich</i> MAG'RIBNI MAFTUN AYLAGAN MUTAFAKKIR	174-178
<i>Toirov Ilhom</i> IJTIMOIY-MADANIY TARAQQIYOT: SIVILIZATSION ASOSLAR VA YO'NALISHLAR	179-183
<i>Farxodjonova Nodira, Ergashev Ibodulla</i> GLOBALASHUV SHAROITIDA MILLIY O'ZLIKNI SAQLASH VA JAMIYAT BARQARORLIGI: JADIDLAR MEROSIGA IJTIMOIY-FALSAFIY NAZAR	184-188

<i>Ergashev Ozodbek Baxodurovich</i> YUNON MANTIQ ILMINING ARAB TILIGA TARJIMA QILINISHI VA ISLOM FALSAFASIGA KIRIB KELISHI	189-194
<i>Fayziyev Xurshid</i> VOLTER VA BAG'RIKENGLIK GENEZISI	195-199
<i>Sattorova Shalola</i> MIRZO ABDULQODIR BEDILNING ASOSIY FALSAFIY G'OYALARI	200-203
<i>Taylyakova Feruzaxon Sultanovna</i> TADBIRKOR VAZIFALARI VA SHAXSIY SIFATLARI	204-207
<i>Sadullayev Sardor Saydiganiyevich</i> INSON VA SAN'ATNING ARTUR SHOPENGAUER TA'LIMOTIDA ESTETIK TAFAKKUR PRIZMASIDA TAHLILI	208-215
<i>Vaxobova Dilfuza Roziqovna</i> ABU ABDULLOH RUDAKIY ADABIY-FALSAFIY MEROSINI O'RGANISHGA SINERGETIK USULDA YONDASHUV	216-219
<i>Yuldashxodjaev Haydar Hashimxanovich</i> MUSOXONXOJA DAHBIDIY ASARLARIDA USTOZNING SHOGIRDNI TANLASH VA UNI TARBIYALASHDAGI FALSAFIY G'OYALARI	220-224
<i>Umurzaqov Axmadjon Maxamadovich</i> INSON E'TIQODIDAGI O'ZGARISHLARNING METODOLOGIK ASOSLARI	225-231
<i>Teshayeva Gulchehra Murodovna</i> YANGI O'ZBEKISTONDA SHAXSNING RAQAMLI JAMIYATGA TRANSFORMATSIYALASHUVI	232-237
<i>Yusupova Ranaxon</i> IJTIMOIY MUHIT TEXNOGEN SIVILIZATSIYA VA AHLOQ MASALALARI	238-241
<i>Sharipov Abdukhakimjon Ziyotdinovich</i> SHARQ VA G'ARB TAFAKKURIDA FAROVON HAYOT TUSHUNCHASINING FALSAFIY TAHLILI	242-246
<i>Sultonova Shaxnoza</i> MUNAVVAR QORI MA'RIFIY-AXLOQIY QARASHLARINING FALSAFIY AHAMIYATI	247-251
<i>Dusmanov Sherzod Abduvaliyevich</i> JINOYATCHILIK – YOSHLAR AXLOQIY-MA'NAVIY BUZILISHLARINING MANBAI VA HOSILASI SIFATIDA	252-256
<i>Rajabboy Hasanov</i> FAROVON HAYOT MEZONI VA UNING JAMIYAT TARAQQIYOTIGA TA'SIRINING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI	257-261
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Boynazarov Zokir</i> TARIXIY YOZMA MANBALARDA SOMATIZMLAR VA INSON MANZARASI	262-274
<i>Yeshboyeva Matluba</i> MUHAMMAD YUSUF SHE'RLARI TARJIMALARIDA IBORALARNING BERILISHI ("KO'HNA QUDUQ" DOSTONI MISOLIDA)	275-279

<i>Azizaxon Rasulova</i> SINTAKTIK MAYDON KONSEPSIYASI VA UNING LINGVISTIK TALQINI	280-284
<i>Mamadkulova Kamila Abdukhaliqovna</i> THE IMAGE OF A LITERARY HERO OF THE "LOST GENERATION" IN THE WORK OF E.M. REMARQUE	285-290
<i>Naimova Parvina Rustamovna</i> ITALYAN VA O'ZBEK MULOQOT MATNI JARAYONIDA MULOQOTNING O'RNI VA AHAMIYATI. ITALYAN TILI VA O'ZBEK TILI VERBAL MULOQOT MATNIDA O'XSHASH VA FARQLI JIHATLARI	291-296
<i>Жабборовва Муслима Тохировна</i> ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ УНИВЕРСАЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ДЕЙСТВИЙ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ	297-301
<i>Xudoyberdiyeva Oyjamol, Jo'rayeva Komila</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QADRIYATLAR IFODASI VA ULARNING TARJIMA MUAMMOLARI	302-306
<i>Ostonova Ramziya</i> LEXIC-SEMANTIC FIELD OF CONSTRUCTION TERMINOLOGY	307-311
<i>Qarshiyeva Tamara, Nabiyeva Sharifa, Samadova Charos va G'aniyeva Inobat</i> AMERIKA VA O'ZBEK ADABIYOTI MISOLIDA «UYG'ONISH VA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH» TAMOIYILLARINING QIYOSIY TAHLILI	312-316
<i>Sumbul Muxammedova</i> XORAZM DOSTONLARIDAGI AYRIM HIKMATLI JUMLALARNING SODDA GAP TAHLILI BO'YICHA IZOHI	317-322
<i>Abduqodirova Zebo Qodirovna</i> XXI ASR TILSHUNOSLIGIDA YANGI YO'NALISH SIFATIDA EKOLINGVISTIKA	323-331
<i>Murtozayeva Zarina Muxtor qizi</i> BADIY ADABIYOTLARDA KONSEPT VA KONSEPTASFERA FAOLLASHUVINING NAZARIY ASOSLARI	332-335
<i>Abiyatova Muslima Maratovna, Abdirasulov Bahodir</i> AUDIOVISUAL TRANSLATION: SUBTITLING AND DUBBING CHALLENGES	336-343
<i>Kayimova Mohinur Salokhiddin kizi, Bakiyev Faxriddin</i> COMPLEXITY OF CULTURE-SPECIFIC UNITS AND SEMANTIC AMBIGUITIES IN TRANSLATION	344-350
<i>Rasulova Nigora Kurbonovna</i> MASHRAB IJODIDA MULAMMA' ASARLAR TADQIQI	351-356

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Djumaniyozova Dilfuza, Matnazarova Muhayyo</i> IJTIMOIY XAVF GURUHIGA KIRUVCHI YOSHLAR MUAMMOLARINI HAL QILISHDA YURIDIK KLINIKANING AHAMIYATI	357-362
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Boburjon</i> KIBERHUJUMLAR NATIJASIDA SHAXSIY VA DAVLAT SIRLARIGA XAVF SOLISH	363-367

<i>Baymurotov G'ayrat Panjiyevich</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QONUNCHILIK TASHABBUSI HUQUQINI AMALGA OSHIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI	368-376
<i>Esanova Shaxnoza</i> JINOYATGA TAYYORGARLIK KO'RISH VA SUIQASD QILGANLIK UCHUN JAVOBGARLIKKA OID RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	377-383
<i>Abduvaliyev Murodillo</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QONUN BO'YICHA MEROS HUQUQINI TARTIBGA SOLISHNING XUSUSIYATLARI	384-388
<i>Koryog'diyev Bobur Umidjon o'g'li</i> TASVIRGA BO'LGAN HUQUQ: ANGLIYA VA NYU-YORK QONUNCHILIGI QIYOSIY TAHLILI	389-395
<i>Ismaylov Raxat</i> HUQUQNI SHARHLASH JARAYONINING ILMIY-NAZARIY TAHLILI	396-402
<i>Nabiyev Muhridin</i> INSON HUQUQLARI BO'YICHA MILLIY INSTITUTLAR FAOLIYATINING HUQUQIY ASOSLARI	403-406
<i>Kabulov Xojabay, Dauletbaeva Aynur</i> SHAXS SHA'NI VA QADR-QIMMATINING HUQUQIY HIMOYASI VA UNI BUZGANLIK UCHUN HUQUQIY JAVOBGARLIK ASOSLARI	407-412
<i>Utebaev Salamat, Kalbaeva Eldora</i> VOYAGA YETMAGAN YOKI MEHNATGA LAYOQATSIZ SHAXSLAR MODDIY TA'MINOTINING HUQUQIY ASOSLARI VA UNI BUZGANLIK UCHUN JAVOBGARLIK	413-418
<i>Begatov Jasurbek Numonjanovich</i> MEHNATGA OID MUNOSABATLARDI KAMSITISH UCHUN HUQUQIY JAVOBGARLIK MASALALARI	419-432
<i>Komilov Avazbek Bokijonovich</i> QONUN BUZILISHI, UNING KELIB CHIQISH SABABLARI VA BUNGA IMKONIYAT YARATIB BERAYOTGAN SHART-SHAROITLARNI BARTARAF ETISH TO'G'RISIDAGI PROKUROR TAQDIMNOMASINING MAZMUNI VA UNGA QO'YILGAN TALABLAR	433-441
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Gayupova Saodat Xamidovna</i> INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA ZAMONAVIY TALABA SHAXSINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI	442-446
<i>Akimova Jumaxan, Isakova Malika</i> FIZIKA VA ASTRONOMIYANI O'QITISHDA STEAM TA'LIM TIZIMINING AHAMIYATI ...	447-452
<i>Абдуллаева Мавжуда Эргашевна</i> СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ В ПРОФИЛАКТИКЕ РАСПРОСТРАНЕННЫХ ДЕТСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ: МЕТОДИКА ПРИМЕНЕНИЯ ПРОГНОСТИЧЕСКИХ КАРТ	453-460
<i>Mirkasimova Zilola Alisherovna</i> MULTIMEDIA – MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA BILINGVAL KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI VOSITASI SIFATIDA	461-464

<i>Xidirova Durдона Muxtorovna</i> SINERGETIK TA'LIM VA O'QUVCHI-QIZLARNI IJTIMOIIY-MADANIY MUNOSABATLARGA TAYYORLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	465-469
<i>Yazdonov Ulug'bek, Rashidova Madina</i> YOSHLARDA KASBIY BILIM VA KO'NIKMANI SHAKLLANTIRISHGA QARATILGAN ZAMONAVIIY KONSEPSIYALARDA ILGARI SURILAYOTGAN TA'LIMOTLAR	470-479
<i>Elmuratova Zamira</i> INTERACTIVE METHOD IN TEACHING ENGLISH	480-484
<i>Karimova Nilufar Ummatqul qizi</i> SOFT SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES: BASES OF IMPROVEMENT OF STUDENTS' INTERPERSONAL AND COGNITIVE SKILLS	485-490
<i>Adilov Shodiyor</i> MUHANDISLIK GRAFIKASI VA DIZAYN FANLARINI INTEGRATSIYALASHDA "G'OYALARNING LOYIHALA" USULI	491-496
<i>Давыдова Руфина Артуровна</i> ПОНЯТИЕ «ДУХОВНЫЙ ГУМАНИЗМ» КАК ОСНОВОПОЛАГАЮЩЕЕ КАЧЕСТВО ГУМАННОГО ПЕДАГОГА	497-500
<i>Abdurazzaxov Abdurasul</i> SPORT-SOQ'LOMLASHTIRISH TURIZMI ASOSIDA TALABALARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	501-506
<i>Ergashev Tolif</i> O'QUVCHILARNING KARTOGRAFIK BILIMLARINI RIVOJLANTIRISHDA MATEMATIKA VA GEOGRAFIYA FANLARI INTEGRATSIYASINI TA'MINLASH	507-515
<i>Gaziev Baxromjon</i> CHAVANDOZLARNING JISMONIY VA TEXNIK-TAKTIK HARAKATLARINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	516-523
<i>Madaminova Mavjuda Erkinovna</i> TALABALARNING TEXNIK IJODKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	524-529
<i>Kamalova Dilnavoz, Sattorova Aziza</i> FIZIKAVIIY MAYATNIK ORQALI OG'IRLIK KUCHI TEZLANISHINI ANIQLASHDA TALABALARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	530-535
<i>Sobirova Saida Otabekovna</i> KASBGA YO'NALTIRISHNING ZAMONAVIIY MODELLARI	536-542
<i>Haqberdiyev Baxtiyor, Sotiboldiyev Amiriddin, Abdumutalibov Oyatillo</i> MUHANDISLIK GRAFIKASI VA TASVIRIIY SAN'AT, ARHITEKTURA VA DIZAYN (TEXNIK VA SAN'AT) FANLARINI O'ZARO INTEGRATSIYALASH	543-546

Received: 16 May 2025
Accepted: 1 June 2025
Published: 15 June 2025

Article / Original Paper

DEFINING THE CRITERIA FOR A PROSPEROUS LIFE THROUGH THE HARMONY OF PERSONAL FREEDOM, SOCIAL JUSTICE, AND ECONOMIC OPPORTUNITIES

Rajabboy Hasanov

PhD Student at Bukhara State Pedagogical Institute

Abstract. This article examines the concept of a prosperous life and its significance in the development of society. The economic, social, spiritual, and environmental criteria of well-being are thoroughly analyzed. Special attention is given to key indicators such as ownership of private property, employment, income level, and real purchasing power. A comparative analysis with international experience is conducted, and empirically grounded approaches are applied. As a result, the interrelation between the criteria for evaluating the level of a prosperous life and their socio-philosophical significance is substantiated.

Keywords: prosperous life, society, social justice, spirituality, stability, development, inflation, economy.

FAROVON HAYOT MEZONI VA UNING JAMIYAT TARAQQIYOTIGA TA'SIRINING IJTIMOIIY-FALSAFIY ASOSLARI

Rajabboy Hasanov

Buxoro davlat pedagogika instituti mustaqil izlanuvchisi (PhD)

Annotatsiya. Mazkur maqolada farovon hayot tushunchasi va uning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni tadqiq etilgan. Farovonlikning iqtisodiy, ijtimoiy, ma'naviy va ekologik mezonlari chuqur o'rganilib, xususiyl mulkka egalik, ish bilan bandlik, daromad miqdori va real xarid qobiliyati asosiy ko'rsatkichlar sifatida ajratib ko'rsatilgan. Shuningdek, xalqaro tajriba bilan solishtirma tahlillar olib borilib, empirik ma'lumotlarga asoslangan yondashuvlar qo'llangan. Natijada, farovon hayot darajasini aniqlashda mezonlarning o'zaro bog'liqligi va ularning ijtimoiy-falsafiy ahamiyati asosli ravishda yoritilgan.

Kalit so'zlar: farovon hayot, jamiyat, ijtimoiy adolat, ma'naviyat, barqarorlik, taraqqiyot, inflyatsiya, iqtisod.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I6Y2025N42>

Kirish. Kishilar farovon hayotining ta'minlanishi, uning moddiy va ma'naviy-ruhiy jihatlarining mustahkamlanishi, turmush farovonligini oshirishga xizmat qiladigan omillardan oqilona foydalanilishi nihoyatda katta ijtimoiy ahamiyatga ega. Farovon hayot odatda jamiyatning barcha sohalarida tub sifatiiy o'zgarishlarni keltirib chiqaradi, mutlaqo pozitiv xarakterga ega bo'lgan yangi taraqqiyot tendensiyalarini vujudga keltiradi. Xuddi shuning uchun ham davlat rahbari o'zining O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 26 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruzasida: "Biz xalqimizning farovon hayotini, farzandlarimizning yorug' kelajagini ta'minlash uchun bundan buyon ham bir tan-u bir jon bo'lib, bor salohiyat, bilim va tajribamizni safarbar etishimiz lozim" [1], – deb ta'kidlagan edi.

Farovon hayot insonning moddiy, ma'naviy va ijtimoiy ehtiyojlari qondirilgan, barqaror shaxsiy rivojlanishi ta'minlangan holdagi turmush tarzi va sifatini ifodalaydi. Jamiyatda ana

shunday darajada turmush kechirish imkoniga ega bo'lgan kishilar ko'p bo'lsa, undagi farovon hayot darajasi ham yuqori hisoblanadi. Aks holda, ya'ni jamiyatda munosib turmush kechirayotgan kishilar soni kam bo'lsa, jamiyatdagi farovon hayot darajasi ham past, deya e'tirof etiladi.

Metodologiya. Farovon hayot – bu insonlar orzu qiladigan, ijtimoiy barqarorlik, iqtisodiy mustahkamlik va ruhiy qoniqish bilan uyg'unlashgan yashash tarzidir. Ushbu tadqiqotda farovon hayot tushunchasining mazmun-mohiyatini chuqur anglash, uning jamiyat taraqqiyotidagi tutgan o'rnini aniqlash va asosiy mezonlarini belgilash asosiy maqsad qilib olindi. Tadqiqotda qo'llanilgan metodologik yondashuvlar mazkur mavzuni har tomonlama yoritish va ilmiy asoslangan xulosalarga kelish imkonini berdi.

Birinchidan, kompleks yondashuv asosida farovon hayot fenomeni iqtisodiy, ijtimoiy, ma'naviy va ekologik mezonlar doirasida tahlil qilindi. Bunday keng qamrovli yondashuv farovonlikni faqat moddiy boyliklar bilan emas, balki shaxsiy erkinlik, ijtimoiy adolat va ekologik muvozanat bilan ham bog'liq holda ko'rib chiqishga imkon berdi.

Tadqiqot metodologiyasida bir necha muhim yondashuvlar asosiy o'rinni egalladi. Jumladan, tahliliy yondashuv orqali farovonlikka ta'sir etuvchi omillar – xususiy mulkka egalik, ish bilan bandlik, daromad miqdori va real xarid qobiliyati – chuqur tahlil qilindi. Bu tahlil davomida Avstraliya va Yevropa mamlakatlari kabi rivojlangan davlatlarning tajribasi statistik ma'lumotlar asosida o'rganilib, ularning farovonlik darajasiga qanday omillar ta'sir ko'rsatgani aniqlashtirildi.

Solishtirma metod yordamida esa O'zbekiston aholisining farovonlik darajasi xalqaro tajriba bilan solishtirildi. Bu yondashuv milliy xususiyatlarni aniqlash va iqtisodiy mezonlar nuqtai nazaridan mavjud ustunliklar hamda muammolarni aniqlashda muhim ahamiyat kasb etdi.

Mezonlar asosidagi baholash metodi orqali esa farovon hayot darajasini aniqlovchi mezonlar – xususiy mulkka egalik, ish bilan bandlik darajasi, daromad manbalari va xarid qobiliyati – alohida tahlil qilindi. Har bir mezonning o'zaro bog'liqligi ochib berilib, bu ko'rsatkichlarning jamiyat farovonligiga qanday ta'sir ko'rsatayotgani tahlil qilindi.

Empirik dalillarga asoslangan yondashuv esa ilmiy manbalar, statistik ma'lumotlar va xalqaro tashkilotlar (UNDP, OECD va boshqalar) hisobotlari orqali dalillarga asoslangan tahlillarni amalga oshirishga xizmat qildi. Bu yondashuv ilmiy xulosalarning real hayot bilan bog'liq holda chiqarilishini ta'minladi.

Tadqiqot davomida Adnan A., Acemoglu D., Robinson J.A. kabi xalqaro iqtisodchilar, shuningdek, Mashrabov A.Z., Rajabov N., Zufarova G.A. kabi mahalliy olimlarning ishlari asosiy manba sifatida xizmat qildi. Ularning qarashlari va tahlillari orqali farovonlik mezonlarining mantiqiy tizimi shakllantirildi.

Mazkur metodologik asoslar asosida olib borilgan tadqiqot farovon hayot tushunchasining jamiyat taraqqiyotidagi o'rnini har tomonlama ochib berdi. Ilmiy tahlillarning chuqurligi va dalillarga tayanganligi esa tadqiqot natijalarining ishonchlilikini ta'minladi. Bu esa maqolada ilgari surilgan xulosalarning amaliy va nazariy ahamiyatini yanada oshiradi.

Muhokama va natijalar. Mamlakatlar ahli farovon hayotining ta'minlanganligi shakli va darajasi ko'plab mezonlar yordamida konstatatsiya qilinadi. Ilmiy manbalarda jamiyatdagi farovon hayot darajasini ko'rsatuvchi quyidagi mezonlar tilga olinadi (ushbu ilmiy manbalar mezonlarga doir mulohazalar davomida keltiriladi):

- iqtisodiy va ijtimoiy mezonlar;
- ma'naviy-ruhiy mezonlar;
- ekologik mezonlar.

Jamiyatda farovon hayotning ta'minlanganligi darajasini ko'rsatuvchi dastlabki mezonlar iqtisodiy xarakterga ega. Iqtisodiy mezonlar yordamida jamiyat a'zolarining farovon hayot kechirishi uchun yaratilgan moddiy-iqtisodiy va moliyaviy imkoniyatlar aniqlanadi. Ilmiy manbalarda iqtisodiy mezonlar turlicha tizimlashtiriladi hamda bayon etiladi [2]. Biroq ularning asosiylari sifatida quyidagilar qayd qilinadi:

1. Xususiy mulk. Mulk shaxs egalik qilayotgan moddiy va ma'naviy ne'matlardan tarkib topadi. Unga bo'lgan huquq shaxsning bu narsalardan o'z xohishiga ko'ra foydalanish yoki boshqalarga taqdim qilish imkoniyatini ta'minlaydi [3]. Xususiy mulk deganda odatda uning moddiy mulki (uy-joyi, avtomobili, yer uchastkalari, maishiy texnika vositalari, kiyim-kechaklari va h.k) hamda nomoddiy mulki (intellektual mulki, bankdagi omonatlari, egalik qilayotgan aksiyalari va aktivlari) nazarda tutiladi. Inson egalik qilayotgan mulkning hayot farovonligini ta'minlash uchun yetarli yoki yetarli emasligi uning shaxs asosiy ehtiyojlariga monandligi bilan aniqlanadi. Agar mulk asosiy ehtiyojlarni qondirish uchun yetarli bo'lsa, shaxs turmushi munosib darajada deb hisoblanadi. Mabodo, bu mulk ehtiyojlarni to'laqonli qoplashga yetmasa, turmush darajasi ham salbiy baholanadi. Jamiyatda o'z ehtiyojlarini tugal qondirishga yetadigan mulkka egalik qilayotgan kishilar soni ko'p bo'lsa, bunday jamiyatda farovon hayotning ta'minlanganligi darajasi baland bo'ladi. Aksincha, mol-mulki ehtiyojlarni tugal qondirish yetmaydigan kishilar ko'p bo'lgan jamiyat farovonlikdan yiroq jamiyatdir.

2. Ish bilan bandlik. Ish bilan bandlik deganda mehnatga layoqatli aholining muayyan mehnat faoliyati bilan qonuniy ravishda shug'ullanishi, ya'ni muayyan ish joyida yoki mustaqil tarzda mehnat qilib, daromad topishi tushuniladi [4]. Mutaxassislar ta'rificha, ish bilan band shaxs mehnat bozorida faol ishtirok etib, haftasiga kamida belgilangan soat ishlashi, ishdan muayyan daromad olishi hamda mehnat faoliyatini o'z ixtiyori bilan amalga oshirishi lozim. Ish bilan bandlik har bir shaxsning ijtimoiy-iqtisodiy hayotida muhim o'rin tutadi. U nafaqat shaxsning moddiy ta'minoti, balki uning jamiyatdagi mavqeyi va farovonligi bilan ham uzviy bog'liq. Shaxsning ish bilan bandlik darajasini aniqlashda bir nechta mezonlar mavjud. Birinchi navbatda, shaxsning haftalik ish soatlari, doimiy yoki vaqtinchalik daromad manbalari, shuningdek faoliyatining shakli, ya'ni rasmiy ish joyi, shaxsiy tadbirkorlik yoki vaqtinchalik mehnat shartnomalari inobatga olinadi [5]. Biroq ish bilan bandlikning o'zi har doim ham farovon hayot kafolati emas. Chunki ish bilan bandlikning sifatli aspektlari – ish haqi miqdori, mehnat sharoitlari, ijtimoiy himoya vositalarining mavjudligi ham muhim ahamiyatga ega. Agar shaxsning mehnat faoliyati uning ehtiyojlarini tugal qondirish imkonini bermasa, bunday ish bilan bandlik yetarli deb baholanmaydi [6]. Xuddi shuning uchun ham BMTning Inson taraqqiyotiga bag'ishlangan hisobotlarida ish bilan bandlik darajasi aholining umumiy farovonligi, ijtimoiy barqarorlik va barqaror rivojlanish maqsadlari bilan bog'liq holda tahlil qilinadi [7].

3. Daromad miqdori. Daromad shaxsning muayyan vaqt davomida mehnat, mulk, kapital yoki boshqa resurslardan foydalanish natijasida oladigan pul yoki moddiy qiymatlaridan tarkib topadi. U insonning iqtisodiy mustaqilligini, ehtiyojlarini qondirish miqyosini, o'z hayotini farovonlashtirish imkoniyatlarini belgilab beradi [8]. Iqtisodiy adabiyotlarda daromad nafaqat shaxsning, balki iqtisodiyot taraqqiyotining ham

taraqqiyotning asosiy indikatorlaridan biri sifatida qaraladi [9]. Shaxsning daromadlari bir necha manbalardan – ish joyidan olinadigan maosh va mukofotlar, mulkdan keladigan daromadlar, shaxsiy tadbirkorlikdan olinadigan foyda, davlat tomonidan taqdim etilgan pensiya yoki nafaqalardan olinadi. Tabiiyki, shaxsning har qanday daromadi uning farovon hayoti kafolati bo'la olmaydi. Buning uchun mazkur daromad avvalo minimal iste'mol savati talablarini qoplamog'i, ya'ni turar joy, oziq-ovqat, kiyim-kechak, tibbiy xizmatlardan foydalanish, ta'lim olish kabi bazaviy ehtiyojlar bilan bog'liq xarajatlarni qamrab olmog'i lozim. Bundan tashqari, u shaxsiy rivojlanish uchun ham imkoniyat yaratmog'i darkor.

4. Real xarid qobiliyati. Ma'lumki, real xarid qobiliyati inson yoki aholining o'z daromadiga ko'ra qancha va qanday tovar va xizmatlarni sotib ola olishini anglatadi [10]. Real xarid qobiliyati inflyatsiya darajasi, narxlarning o'sish sur'ati, oylik maoshlar dinamikasi, soliq va boshqa to'lovlar miqdoriga mutanosib ravishda o'zgara boradi. Uni aniqlashning qator uslublari mavjud. Masalan, aholi real daromadi hajmi uning nominal daromadi miqdorini (oylik ish haqini) mamlakatdagi inflyatsiya ko'rsatkichiga bo'lish orqali aniqlanishi mumkin. Biroq aksariyat mamlakatlarda aholi real daromadlari miqdori odatda shu yurtida standart sifatida qabul qilingan iste'mol savatchasiga asoslanib aniqlanadi. Agar shaxs daromadi shu savatchada mujassam qilingan barcha mahsulot va xizmatlarni qoplasa, uning real xarid qobiliyati talab darajasida deb hisoblanadi. Jamiyatda real xarid qobiliyati yuqori bo'lgan kishilar bisyor bo'lsa, uning a'zolari farovon hayoti nisbatan kengroq ta'minlangan sanaladi.

Rivojlangan mamlakatlardagi aholi turmushini ushbu iqtisodiy mezonlar asosida tahlil qilsak, bu yurtlarda hayotning farovonlik darajasi ancha balandligiga guvoh bo'lamiz. Ularda farovon hayotning iqtisodiy mezonlari jahonning boshqa mintaqalariga nisbatan ancha yuqori bo'lib, bu holat bir qator ko'rsatkichlarda namoyon bo'ladi. Masalan, Avstraliyada 9,9 millionga yaqin oila o'z xususiy uy-joyiga ega [11]. Yevropaning rivojlangan mamlakatlarida ham shunga o'xshash vaziyat hukm suradi. Taraqqiy topgan yurtlarda shaxsiy avtomobiliga, moliyaviy aktivlarga (aksiyalar, obligatsiyalar) ega fuqarolar ham ancha bisyor. Bunday mulkiy barqarorlik aholining moliyaviy mustaqilligi va xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda.

Xulosa .Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, farovon hayot shunchaki iqtisodiy farovonlik emas, balki insonning moddiy, ma'naviy, ijtimoiy va ekologik ehtiyojlari uyg'un holda qondirilgan barqaror yashash tarzidir. Farovonlik darajasi xususiy mulkka egalik, ish bilan bandlik darajasi, daromad miqdori va real xarid qobiliyati kabi asosiy iqtisodiy mezonlar orqali aniqlanadi. Mazkur mezonlarning har biri jamiyatdagi umumiy turmush darajasini belgilashda muhim o'rin tutadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, nafaqat daromadning mavjudligi, balki uning hayotiy ehtiyojlarni to'laqonli ta'minlashi, ish bilan bandlikning samaradorligi, shaxsning mulk orqali iqtisodiy mustaqilligini ta'minlay olishi va xarid qobiliyatining real iqtisodiy muhitga mos bo'lishi farovon hayotning asosi sifatida namoyon bo'ladi. Shuningdek, xalqaro tajriba tahlili O'zbekiston jamiyatida farovonlikni oshirish uchun mavjud imkoniyatlar bilan bir qatorda, yechilishi lozim bo'lgan muammolar borligini ham ko'rsatdi. Shu boisdan, mamlakatda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, ijtimoiy adolatni mustahkamlash, fuqarolarning ijtimoiy himoyasini kuchaytirish, sifatli bandlik va barqaror daromad manbalarini kengaytirish borasidagi sa'y-harakatlar uzluksiz davom ettirilishi lozim.

Umuman olganda, farovon hayotga erishish – bu faqat iqtisodiy rivojlanish emas, balki inson salohiyatini to'laqonli ro'yobga chiqarish, barqaror va adolatli jamiyatni shakllantirish yo'lidagi murakkab, ammo zaruriy jarayondir. Shu jihatdan, ushbu maqolada ilgari surilgan xulosalar farovonlik siyosatini shakllantirishda nazariy va amaliy jihatdan muhim asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Mirziyoyev Sh.M. Bilimli avlod – buyuk kelajakning, tadbirkor xalq – farovon hayotning, do'stona hamkorlik esa – taraqqiyotning kafolatidir // Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. J. 3. - T.: O'zbekiston, 2019. - B.85.
2. Adnan A., Acemoglu D., Robinson J.A. Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty. - New York: Crown Business. 2012; Mashrabov A.Z. Aholining turmush darajasi hamda dunyoning ayrim davlatlarida aholining hayot darajasi haqida // European Journal of Interdisciplinary Research and Development, 2023, №15. - 50-54 b.; Rajabov N., Uralov B., Saidmurodov S. O'zbekistonda aholi turmush darajasi va daromadlarining o'ziga xos xususiyatlari // Yangi iqtisodiyot va taraqqiyot, 2024, №3; Sultonov Sh.O. Aholi turmush darajasini yanada rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar va strategiyalar // Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 2024, №4.
3. Mulk.// qomus.info.
4. Zufarova G.A. Ish bilan bandlikning nazariy-uslubiy asoslari // Iqtisod va moliya, 2022, №2. - 56-57 b.
5. Qurbonov S.P. Mehnat bozorida unumli va mahsuldor bandlik taqchilligini aniqlash va monitoringini olib borish imkoniyatlari // Iqtisodiyot va innovasion texnologiyalar, 2021, №4. - 94-107 b.
6. Сен А. Развитие как свобода. - М.: Новое издательство, 2004.
7. Human development report 2023-24 // hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24.
8. Mankiw N. G. Essentials of Economics. - Boston: Cengage Learning, 2020.
9. Mamedov X., Muminov N., Umarov A., Ismailov A. Iqtisodiyot nazariyasi // Каталог учебников, 2023, №1. - В.3-398.
10. Такмакова Е.В. Покупательная способность доходов населения как фактор экономического роста // Ученые записки Орловского государственного университета. Серия: Гуманитарные и социальные науки, 2010, №3-1. - 45-52 с.
11. 2016 Census QuickStats: Australia // www.abs.gov.au/census/find-census-data/quickstats/2016/0.
12. Sobirovich, T. B. (2023). Basic Criteria for Building the Third Renaissance in Uzbekistan. Asian Journal of Applied Science and Technology (AJAST), 7(1), 149-157.
13. Sobirovich, T. B. (2021). The implementation of human indicator reforms in Uzbekistan. Asian Journal of Multidimensional Research, 10(9), 197-202.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 6 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).